

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA

ELMİN İNKİŞAFI FONDU

**Urxan Ələkbərov, Rəcəb Rəhimli,
Ziyafət Həbibova, Murtəza Həsənov**

**İNSAN POTENSİALINA ƏSASLANAN
SOSIAL MÜƏSSİSƏLƏR
AZƏRBAYCANDA DAVAMLI İNNOVATİV
İNKİŞAF TEXNOLOGİYASI KİMİ**

HUMANİTAR VƏ İCTİMAİ ELMLƏR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi
çərçivəsində nəşr olunmuşdur

**Urxan Ələkbərov, Rəcəb Rəhimli,
Ziyafət Həbibova, Murtəza Həsənov**

**İNSAN POTENSİALINA ƏSASLANAN
SOSIAL MÜƏSSİSƏLƏR
AZƏRBAYCANDA
DAVAMLI İNNOVATİV
İNKİŞAF TEXNOLOGİYASI KİMİ**

BAKİ – ELMİN İNKİŞAFI FONDU – 2018

Elmi redaktor:
Akif Əlizadə
AMEA-nın həqiqi üzvü

Rəyçilər:
Elman Nəsirov
siyasi elmlər doktoru, professor
Qorxmaz İmanov
iqtisad elmlər doktoru, professor

U.K.Ələkbərov, R.Z.Rəhimli, Z.Z.Həbibova, M.İ.Həsənov. İnsan potensialına əsaslanan sosial müəssisələr Azərbaycanda davamlı innovativ inkişaf texnologiyası kimi. – Bakı: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu, 2018. – 184 səh.

Davamlı inkişaf hədəflərinə həm innovativ proseslər, həm də sosial məsuliyyət qaydalarını qəbul və tətbiq edən sosial müəssisələr yolu ilə töhfə vermək olar. İnsan inkişafına əsaslanan sosial müəssisələrin yaradılması və idarə olunması, bu sahədə yeni texnologiyaların tətbiqi, maddi-texniki bazanın müasirləşdirilməsi və ondan səmərəli istifadə, ölkənin iqtisadi, sosial və ekoloji təhlükəsizliyinin təmin olunması, davamlı inkişaf məqsədlərinin həyata keçirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanda sosial müəssisələrin yaradılması, onlar üçün əlverişli investisiya mühiti formalaşdırmaq yolu ilə icmaların iqtisadi inkişafına yardım etmək, sosial müəssisələrin tətbiqinin ölkə ərazisindəki icmaların inkişafına yardım edə biləcək mexanizm kimi işlənilib hazırlanması olduqca vacib məqamdır.

Monoqrafiya ölkədə sosial müəssisələrin inkişaf etdirilməsinə, sosial təşəbbüskarlıq sahəsində bilik və bacarıqların artırılmasına, icma səviyyəsində əhalinin sosial tələbatlarının daha dolğun ödənilməsi və davamlı inkişaf üçün əlverişli mühitin formalaşdırılması prosesində sosial müəssisələrin rolunun və onların fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılmasına, o cümlədən sosial müəssisələrin yaradılması ilə bağlı normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsinə kömək edəcək və bu sahədə çalışan müvafiq idarəetmə orqanlarının işçiləri, dövlət qulluqçuları, elmi işçilər, müxtəlif ixtisaslar üzrə təhsil alan tələbə, magistr və doktorantlar üçün faydalı olacaqdır.

**Monoqrafiya Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi çərçivəsində çap olunmuşdur:
Qrant № EIF-2013-9(15)-46/41/5**

**Bu əsər 13 mart 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondu tərəfindən Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları
Agentliyində qeydiyyatdan keçirilmiş və əsərin qeydiyyatı haqqında 7981 nömrəli
Şəhadətnamə (qeydiyyat nömrəsi: 04/C-7466-14) verilmişdir.**

ISBN: 978-9952-516-17-3

© Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Elmin İnkişafı Fondu, 2018
© U.K. Ələkbərov, R.Z. Rəhimli, Z.Z. Həbibova, M.İ. Həsənov, 2018

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ..... 5

I fəsil. SOSIAL MÜƏSSİSƏLƏRİN FƏALİYYƏTİNİN TƏNZİMLƏNMƏSİ SAHƏSİNDƏ VƏZİYYƏTİN MÜQAYİSƏLİ TƏHLİLİ VƏ QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ 13

- 1.1. Davamlı inkişafın idarə edilməsində sosial müəssisələrin rolu..... 13
 1.2. İcma səviyyəsində sosial müəssisələrdən istifadə metodları..... 29
 1.3. İnkişaf etmiş ölkələrdə və MDB dövlətlərində sosial müəssisələrin təşkili və fəaliyyəti 58

II fəsil. AZƏRBAYCANDA SOSIAL MÜƏSSİSƏLƏRİN FƏALİYYƏTİ SAHƏSİNDƏ MÖVCUD VƏZİYYƏTİN ANALİTİK TƏHLİLİ VƏ QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ 75

- 2.1. Sosial müəssisələr (sosial müəssisə anlayışının məzmunu, təzahür formaları, problem və perspektivləri)..... 75
 2.2. Azərbaycanada sosial müəssisələrin yaranması və inkişafı perspektivləri (*nəzəriyyə və təcrübə*)..... 86
 2.2. Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı sosial müəssisələrin yaranmasının zəmini kimi 93

III fəsil. AZƏRBAYCANIN MÜXTƏLİF BÖLGƏLƏRİNDƏ SOSIAL MÜƏSSİSƏLƏRİN YARADILMASI VƏ İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİ POTENSİALININ QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ, PROBLEMLƏRİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ 114

- 3.1. Sosial müəssisələrin yaradılması və inkişaf etdirilməsi sahəsində normativ-hüquqi, təşkilati-idarəetmə, iqtisadi əsasların və mövcud problemlərin təhlili 114
 3.2. Azərbaycanın bölgələrində sosial inkişaf və sosial müəssisələrin yaradılması perspektivləri 127

3.2.1. Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunda sosial inkişaf və sosial müəssisələrin yaradılması perspektivləri	127
3.2.2. Qax, Zaqatala, Balakən rayonlarında sosial inkişaf və sosial müəssisələrin yaradılması perspektivləri	145
3.2.3. Lənkəran iqtisadi rayonunda sosial inkişaf və sosial müəssisələrin yaradılması perspektivləri	151
NƏTİCƏ VƏ TƏKLİFLƏR	163
İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYAT.....	168